

Posudek bakalářské diplomové práce Kateřiny Rožnovské, DiS Náplň práce pastoračního pracovníka v hospici

Práce (56 stran vlastního textu + přílohy, seznam literatury a další náležitosti) je rozdělena do šesti kapitol: 1. Vymezení pojmů (nejde o přísné vymezení, nýbrž spíše o volné úvahy o pojmech, s nimiž bude pracováno); 2. Právní vymezení (dokumenty ERC+ČBK a Evropské sítě nemocničních kaplanů); 3. Práce pastoračního pracovníka; 4. Spirituální potřeby; 5. Smrt; 6. Nástroje pastorační péče.

Těžiště práce je v kap. 3 – 6. Pastorační práce v hospici se zaměřuje na 4 skupiny: (a) Pacienty: Zde autorka rozvádí své úvahy o 5 fázích umírání podle Kübler-Rossovové s důrazem na to, že každý pacientův příběh je unikátní a nedá se vtěsnat do schémat. Pastorační pracovník si toho musí být v každou chvíli vědom a respektovat to. (b) Rodina pacienta: zde má být pastorační pracovník připraven pomoci jim vyrovnávat se se situací jejich blízkého a poradit jim. (c) Personál hospice je vystaven mimořádným zátěžím psychickým a je ohrožen syndromem vyhoření, ale i stejně nebezpečným syndromem pomáhajících. (d) Pozůstalým by měl pastorační pracovník umět naslouchat bez laciné útěchy a ponechat prostor k jejich žalu.

V kap. 4 uvažuje autorka o spirituálních potřebách; nepodává však výměr, co jimi rozumí. V literatuře (i v elektronických zdrojích) se mohla poučit o tom, že existují různě široká pojetí tzv. spirituálních potřeb, mohla tato pojetí posoudit a připojit vlastní. Místo toho mluví o „utrpení“, „naději“, „lásce“, „důstojnosti“; její výklady obsahují nejedno cenné pozorování, ale do kapitoly o spirituálních potřebách vcelku nepatří – stejným právem mohou být v kapitole předchozí.

V kapitole 5 (Smrt) se diplomandka pokouší o – víceméně namátkový a velmi torzovitý – přehled filozofických pohledů na smrt, a to na základě práce L. Brabce a H. Haškovcové. Ještě stručnější a ne zcela srozumitelný je její výklad „Křesťané a smrt“ – smrt je důsledkem prvního pádu, ale vzkříšení Ježíše Krista dává naději. Závěr této kapitoly je zcela rozpačitý, takže je otázkou, proč byla vůbec zařazena.

Nástroje pastorační péče jsou dva: Rozhovor (jeho různé způsoby), na který se pracovník má připravit jak nepřímou (osobní vírou a modlitbou), tak přímo (s ohledem na konkrétního partnera rozhovoru; zde se autorka opírá hlavně o J. Křivohlavého). Druhým nástrojem je modlitba; zde diplomandka (právem) nesouhlasí s A.L. Ballingem (Léčivá síla modlitby), s jeho přímou úměrou mezi četností resp. intenzitou modlitby a uzdravením. Modlitbou nemocný poznává, že neexistuje nicota (Abel-Kner). Stejně důležitá je i modlitba pastoračního pracovníka za pacienta, a to ne za jeho bezprostřední uzdravení (jež v hospici asi nepřichází v úvahu), nýbrž za to, aby mu bylo dáno pocítit Boží přítomnost.

V závěru opakuje autorka své přesvědčení, že pastorační pracovník je „nepostradatelnou součástí multidisciplinárního týmu, který pečuje o celkové blaho pacientů“. Ne tak přesvědčivé je její tvrzení, že ve své práci „doložila, co konkrétního /pacientovi/ může pastorační pracovník nabídnout“ (56). Konkrétního se v celé práci dovídáme málo, zato opakovaně (a správně) pokyn k naprostému respektu k individualitě osobního příběhu pacienta, k naslouchající blízkosti a bližnosti.

Pokud jde o metodu práce: Autorka se sice ojediněle odvolává na vlastní zkušenost z hospice, ale nepracuje s údaji získanými vlastním průzkumem mezi pracovníky hospiců. To v tomto

případě není na závadu. Vychází převážně z literatury, které užívá korektně a s rozmyslem (někde bychom uvítali bližší charakteristiku citovaných děl), většinu svých tvrzení dokládá; poněkud vadí citace z druhé ruky (konkrétně: ze Smolíkovy Pastýřské péče), ale to snad u bakalářské práce je tolerovatelné. Nesnaží se kamuflovat svůj křesťanský přístup k problematice a dovolává se na nejednom místě svědectví Písma, arci spíše asociativně, bez odborně exegetické úvahy – což je opět u bakalářské práce tolerovatelné.

Po formální stránce je práce srozumitelně členěna, psána jasným jazykem, s nečetnými prohřešky proti češtině – žel dvěma hrubými (s. 10 a 15 i/y).

Diplomovou práci Kateřiny Rožnovské doporučuji k obhajobě.

Prof. ThDr. Pavel Filipi
7.7. 2009